

Posudek bakalářské práce

oponent

Jméno studenta: Michaela Zvolánková
Název práce: Témbrový a fonematický sluch předškolních dětí
Vedoucí práce: Mgr. Milena Kmentová, Ph.D.
Oponent práce: doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc.

Kritéria hodnocení práce	Hodnocení (známky1–4)
Formulace odborného záměru a stanovení cílů práce	1
Hloubka a správnost teoretické analýzy tématu	1
Využití praktických a uměleckých zkušeností	-
Odborný styl, pojmová a terminologická úroveň	2
Práce s prameny a literaturou, etika přejímání informací	2
Adekvátnost použitých metod	1
Kvalita interpretace výsledků výzkumu	1
Logická stavba a členění práce	2
Formální úprava a náležitosti práce	1
Stylistická a gramatická správnost	1
Vlastní přínos studenta	1
Využitelnost výsledků práce v teorii a v praxi	1

Celkové posouzení práce a zdůvodnění výsledné známky:

Téma bakalářské práce Michaely Zvolánkové je *Témbrový a fonematický sluch předškolních dětí*. Je to námět důležitý, zvláště v dnešní době, ve které se projevuje velký nárůst nejrůznějších řečových poruch. Zvolené téma souvisí i s problematikou sluchové pozornosti. Text specifikuje rozdíly mezi témbrovým a fonematickým sluchem z různých odborných

pohledů. Využívá starších odborných zkušeností a také nejnovějších technologických možností, které výrazně osvětlují tento problém. V jistém ohledu tato práce navazuje na dizertační práci Mgr. Mileny Kmentové, Ph.D. a dále ji odborně verifikuje.

V teoretické části jsou kvalitně rozpracovány statě o ténbrovém a fonematickém sluchu. Jsou představeny fyziologické orgány a procesy sluchu, které souvisí s vnímáním a prožíváním v podmínkách hudebního a řečového rozvoje. Autorka hodnotí poznatky a testové materiály stručně a s přehledem a přibližuje testy fonematického a ténbrového sluchu i pozornosti.

První kapitola obsahuje charakteristiku sluchového vnímání z pohledu mnoha autorů, (Kulka, Herden, Hála, Zelinková, Jedličková, Franěk, Love, Beníčková, Bednářová, Klenková). Při hodnocení zvolených odborných názorů studentka uskutečňuje jejich vhodnou komparaci. Projevuje se to např. v oblastech vyšetřování sluchu, v dovednosti rozlišovat figuru a pozadí, v naslouchání, ve sluchové diferenci, v paměti, ve sluchové analýze a v syntéze.

Autorka správně popisuje sluchové vnímání již od prenatálního období. Opírá se o práce M. Fraňka. Tyto studie jsou v posledním období významně propracovány i dalšími domácími a zahraničními neurofyziology. Osobně se domnívám se, že prenatální období je velmi podstatné pro odpovědi na příčiny velkého současného nárůstu řečových a rovněž nejrůznějších psychických problémů dětí. Studentka by mohla tuto významnou oblast ve své práci ještě více rozšířit o další argumenty z výsledků prezentovaných výzkumů (*bude to předmětem v rámci obhajoby*). V Československu se problematikou rozvoje vnímání v útlém věku zabývala primářka MUDr. Damborská. Se svým týmem vykonala řadu výzkumů v rozvoji vnímání dětí po narození. Autorka je sice zmiňuje, avšak výzkum MUDr. Damborské byl velmi podrobný a dlouhodobý a studentka ho mohla ještě více přiblížit. Pozitivně vítám, že se M. Zvolánková věnovala ve své práci i sluchové pozornosti, jakožto aktivní reakci dítěte na vnější podněty. Pozornost, která má kontrolu v pravé hemisféře, je totiž základním předpokladem pro všechny dětské kognitivní a emocionální procesy. V tomto smyslu jsou dobrým vědeckým příslibem sledování pozornosti a další výzkumné činnosti, které v současné době uskutečňuje M. Kmentová. Studentka na její dílčí závěry rovněž odkazuje.

Druhá kapitola se zabývá běžným vývojem řeči u dětí v předškolním věku. Terminologicky správně vymezuje pojmy několika autorů. Zabývá se v tomto smyslu fonetikou a fonologií i pojmy vztahujícími se k fonematickému sluchu. Ontogeneze řečových a komunikačních dovedností je provedena s přehledem a je inspirací pro celou bakalářskou práci, stejně jako subkapitola s názvem „*Jazykové roviny*“. V oblasti fonematického sluchu studentka představuje starší i soudobé práce, které se v náhledech na tento fenomén liší. Představuje a hodnotí i různé testy na sluchové rozlišování fenoménů řeči.

Ve 3. kapitole studentka řeší rozvoj hudebnosti u dětí v předškolním věku. Zabývá se obecným významem hudby pro dítě a rozvojem jednotlivých hudebních schopností. V této části fundovaně uplatňuje a komparuje názory hudebních odborníků. Správně je cituje. Prohloubenou pozornost si zasloužila subkapitola o ténbrovém sluchu. Srovnává celé

spektrum názorů na tuto oblast důležitou pro vnímání kvality hlasu i tónů (vyluzovaných na různé hudební nástroje). Přibližuje také tzv. barevné slyšení (synestezii), které v současné době je možné vysvětlit už lépe, než tomu bylo dříve, a to prostřednictvím moderních technologických prostředků. Posledním námětem, který je rovněž dobře zpracován, jsou témbrové testy.

Výzkum témbrového a fonemického sluchu u dětí v předškolním věku s běžným vývojem řeči si kladl otázky na spojitosti mezi témbrovým a fonemickým sluchem. Zabýval se také srovnáváním výsledků u dětí s NKS a OMJ a dětí s běžným řečovým vývojem, zkoumal sluchovou pozornost. Vzorek zkoumaných dětí byl uskutečněn vhodně. Ve výzkumné části práce byly využity odborné myšlenky M. Kmentové. Nejdůležitějším výsledkem výzkumu je fakt, že studentka prokázala, že témbrový a fonemický sluch u dětí s běžným řečovým projevem i u kontrolní skupiny se vyvíjejí odlišně. Uvádí argumenty ze svého výzkumu. Představuje i výsledky sluchové pozornosti, která je v tomto procesu velmi důležitá. Všechny grafy fundovaně vysvětluje svými komentáři.

Bakalářská práce přinesla pozitivní výsledky, které je možné využít v prevenci řečových poruch a v celkové mluvní kultivaci. Autorka uvádí bohatou odbornou literaturu, kterou správně cituje. Celá bakalářská práce se dobře čte, je stylisticky i gramaticky kvalitní. Obsahuje 75 stran teoretického a výzkumného textu a 10 stran příloh.

Doporučuji ji k obhajobě. Hodnocení:

Otázky pro diskuzi:

1.

V čem se projevuje nezvratitelné (ireverzibilní) pouto mezi dítětem a jeho matkou po narození? Proč je vazba otce a dítěte menší než matky a dítěte?

2.

Proč se domníváte, že nejvýznamnější difference mezi témbrovým a fonemickým sluchem byly u dětí s NKS a jiným postižením? Proč děti lépe rozlišovaly témbrové hodnoty? (*Vnímání fyzikální struktury, skládání a charakteristiky tvaru zvukové vlny při poslechu jednotlivých hudebních nástrojů nebo zpěvu lidí - sluchová fonémová analýza difference a stejnosti - psychická specifika postižení.*)

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 12.5..2017

doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc.

podpis oponenta

